

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austriackiego.**Cześć CII.**

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 5. Sierpnia 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 3. Kwietnia 1851.

312.**Cesarskie rozporządzenie z dnia 24. Lipca 1850.****którem się reguluje właściwość i postępowanie sądów w sprawach karnych w Kroacyi i Sławonii.**

Za poradą Mojej Rady ministrów, zatwierdzam niniejszem przedłożone Mi rozporządzenie, dotyczące się właściwości i postępowania sądów w sprawach karnych dla kraju koronnego Kroacyi i Sławonii, i polecam Mojemu ministrowi sprawiedliwości wykonanie takowej.

Schönbrunn, dnia 24-go Lipca 1850 r.

Franciszek Józef m. p.**Schmerling** m. p.

Załączenie do Nru 312.

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości, dotyczące właściwości sądów karnych i postępowania w sprawach karnych dla krajów koronnych Kroacyi i Sławonii.

W dodatku do zatwierdzonych przez Najjaśniejszego Pana zasad prowizorycznej organizacyi sądownictwa w kraju koronnym Kroacyi i Sławonii, chcąc jeszcze przed zaprowadzeniem nowej organizacyi sądownictwa w tym kraju koronnym, wykonywanie sprawiedliwości karnej, postawić na pewniejszej zasadzie, dającej rękojmię bezpieczeństwu osobistemu, w sposób odpowiedni konstytucyi państwa, i w myśl równości wszystkich w obliczu prawa — raczył Najjaśniejszy Pan, Jego C. Mość, stosownie do §. 120 konstytucyi państwa, na wniosek najpoddańszy ministra sprawiedliwości i za poradą Rady ministrów, wydać dla kraju koronnego Kroacyi i Sławonii, Najwyższem postanowieniem Swojem z dnia 24 Lipca 1850, następujące rozporządzenie:

§. 1.

Do sądu krajowego należy na przyszłość rozprawa główna i sądenie zbrodni następujących:

1. Zdrada główna i obraza majestatu (crimen laesae Majestatis et perduelliois).
2. Powstanie i rozruch.

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 5. August 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 3. April 1851.

312.

Kaiserliche Verordnung vom 24. Juli 1850,

wodurch für Croatien und Slavonien die Zuständigkeit und das Verfahren der Gerichte
in Strafsachen geregelt wird.

„Ich genehmige über Einrathen Meines Ministerrathes die Mir vorgelegte Verordnung
in Betreff der Zuständigkeit und des Verfahrens der Gerichte in Strafsachen für das Kron-
land Croatien und Slavonien, und beauftrage Meinen Justizminister mit deren Ausführung.“

Schönbrunn den 24. Juli 1850.

Franz Joseph m. p.

Schmerling m. p.

Beilage zu Nr. 312.

**Verordnung des Justizministers in Betreff der Zuständigkeit der Strafgerichte
und des Verfahrens in Strafsachen für das Kronland Croatien und
Slavonien.**

Im Nachhange zu den Allerhöchst genehmigten Grundsätzen der provisorischen Justiz-
Organisation im Kronlande Croatien und Slavonien und in Absicht, um noch vor dem Zu-
standekommen der neuen Justiz-Organisation in diesem Kronlande die Strafrechtspflege auf
eine den Grundsätzen der Reichsverfassung entsprechende Weise im Sinne der Gleichheit
Aller vor dem Gesetze auf eine bestimmtere, die persönliche Sicherheit verbürgende Grundlage
zu stellen, haben Seine Majestät gemäss §. 120 der Reichsverfassung über allerunterthänig-
sten Vortrag des Justizministers und auf Einrathen des Ministerrathes für das Kronland
Croatien und Slavonien mit Allerhöchster Entschliessung vom 24. Juli 1850 zu verordnen ge-
ruht, wie folgt:

§. 1.

Vor die Landesgerichte gehört künftighin die Hauptverhandlung und Entscheidung über
nachstehende Verbrechen:

1. Hochverrath und Majestätsbeleidigung (crimen laesae Majestatis et perduellionis).
2. Aufstand und Aufruhr.

3. Gwałt publiczny, mianowicie:

- a) jeżeli na sędzim, na innej jakiej urzędowej osobie, lub na ich zesłannikach (delegowanych) w sprawach urzędowych, albo na strazy, pełniącej zaraz urzędowy, z bronią w ręku, albo z uszkodzeniem lub z ranieniem dokonany został;
- b) jeżeli kto, pominiawszy przyzwoitą zwierzchność, z przybraną sobie gromadą ludu, spokojne cudzo gruntu i ziemi posiadanie, albo polegające na niem innej osoby prawa, gwałtownym napadem naruszają; lub jeżeli kto, nawet bez pomocników, sam na dom lub na mieszkanie cudze zbrojno napada i tamże na osobie właściciela lub na tegoż domownikach mieniu i majątku gwałt wyrządza, czy to dla wykonania zemsty za krzywdę mniemaną, czy dla osiągnięcia mniemanego prawa; czy dla wymuszenia jakowej obietnicy lub jakiego dowodu, czy nareszcie dla wywarcia jakiejbądź nienawiści;
- c) jeżeli kto obcą własność złośliwie uszkodzi, a szkoda rzeczywiście wyrządzona 1,000 złt. r. m. k. przenosi;
- d) kiedy kto bez wiedzy i zezwolenia zwierzchności przynależnej, podstępem czy gwałtem człowieka na ten cel porywa, aby go poniewolnie w cudzą moc oddał;
- e) jeżeli kto człowieka, sobie żadnym prawem niepodległego, i którego ani za zbrodniarza, ani za niebezpiecznego ani szkodliwego człowieka uważać nie ma powodu, samowładnie w zamknięciu trzyma, albo jakimkolwiek innym sposobem osobistej onegoż wolności pozbawia, lub go też z gruntownych, podług mniemania swego, przyczyn uwięziwszy, rozmyślnie o takowem uwięzieniu przynależytej zwierzchności zaraz donieść zaniedbuje;
- f) kiedy kto kobietę poniewolnie, bądź w myśli żenienia się z nią, bądź celem dopełnienia chuci cielesnej, podstępem lub gwałtem porywa; lub żonę, chociaż z jej zezwoleniem, od męża, dziecię od rodziców, sierotę od opiekuna albo dozorecy, podstępem lub gwałtem porywa, bez względu na to, czy zamiar jego dopełniony został, lub nie.

4. Nadużycie władzy urzędowej każdego rodzaju, w szczególności przez wystawienie fałszywych dokumentów urzędowych i przez przyjmowanie podarunków w sprawach urzędowych.

5. Podrobienie i fałszowanie publicznych papierów kredytowych i banknotów.

6. Sfalszowanie monety.

7. Zgwałcenie religii, jeżeli kto przeciw Bogu mowami, pismami lub czynnościami bluźni, lub obrządki istniejącej w państwie religii gwałci, albo przez obelżywe z rzeczami, ku służbie Bożej poświęconemi lub przez inne czynności, mowy lub pisma, wzgardę ku religii publicznie okazuje.

8. Zgwałcenie kobiety.

9. Morderstwo i zabójstwo.

10. Spędzenie płodu bez wiedzy i woli matki.

3. Oeffentliche Gewaltthätigkeit, und zwar:

- a) wenn sie an dem Richter, einer obrigkeitlichen Person oder ihren Abgeordneten in Amtssachen, oder an einer in Vollziehung des öffentlichen Befehles sich befindenden Wache mit Waffengewalt ausgeübt wird, oder mit einer Beschädigung oder Verwundung begleitet ist;
- b) wenn mit Uebergang der Obrigkeit der ruhige Besitz von Grund und Boden oder der darauf sich beziehenden Rechte eines Anderen mit gesammelten mehreren Leuten durch einen gewaltsamen Einfall gestört, oder wenn auch ohne Gehilfen in das Haus oder die Wohnung eines Anderen bewaffnet eingedrungen und dasebst an dessen Person oder an dessen Hausleuten, Habe und Gut Gewalt geübt wird, es geschehe solches, um sich wegen eines vermeinten Unrechtes Rache zu verschaffen, ein angesprochenes Recht durchzusetzen, ein Verbrechen oder Beweismittel abzunöthigen, oder sonst eine Gehässigkeit zu befriedigen;
- c) wenn Jemand ein fremdes Eigenthum boshaft beschädigt und der wirklich verursachte Schaden 1000 fl. C. M. übersteigt;
- d) wenn Jemand ohne Vorwissen und Einwilligung der rechtmässigen Obrigkeit sich eines Menschen mit List oder Gewalt bemächtigt, um ihn wider seinen Willen in eine auswärtige Gewalt zu überliefern;
- e) wenn Jemand einen Menschen, über welchen ihm vermöge der Gesetze keine Gewalt zusteht, und welchen er weder als einen Verbrecher zu erkennen, noch als einen schädlichen oder gefährlichen Menschen mit Grund anzusehen Anlass hat, eigenmächtig verschlossen hält, oder auf was immer für eine Art an dem Gebrauche seiner persönlichen Freiheit hindert, oder wenn Jemand auch bei einer gegründet erscheinenden Ursache der unternommenen Anhaltung die Anzeige darüber sogleich der ordentlichen Obrigkeit zu thun geflissentlich unterlässt;
- f) wenn ein Frauenzimmer in einer, sei es auf Heirat oder Unzucht gerichteten Absicht wider ihren Willen mit Gewalt oder List entführt; oder wenn ein verheirathetes Frauenzimmer, obgleich mit ihrem Willen dem Ehegatten, wenn ein Kind seinen Eltern oder ein Mündel seinem Vormunde oder Versorger mit List oder Gewalt entführt wird, die Absicht des Unternehmens mag erreicht worden seyn oder nicht.

4. Missbrauch der Amtsgewalt jeder Art, insbesondere durch Ausstellung falscher öffentlichen Urkunden und Geschenkannahme in Amtssachen.

5. Nachmachung und Verfälschung der öffentlichen Creditspapiere und der Banknoten.

6. Münzverfälschung.

7. Religionsstörung, wenn durch Reden, Schriften oder Handlungen Gott gelästert oder eine im Staate bestehende Religionsübung gestört oder durch entehrende Misshandlungen der zum Gottesdienste gewidmeten Geräthschaften oder sonst durch Handlungen, Reden, Schriften öffentlich der Religion Verachtung bezeigt wird.

8. Nothzucht.

9. Mord und Todtschlag.

10. Abtreibung der Leibesfrucht wider Wissen und Willen der Mutter.

11. Podrzucenie dziecka na miejscu ustronnem, zwyczajnie nieodwiedzanem, lub pod takimi okolicznościami, iż dziecko nie łatwo spostrzeżonem i uratowanem być mogło.

12. Ciężkie zranienia, jeżeli kto w jakiej bijatyce, zabitym został, a oraz oznaczyć nie można, kto mu zadał ranę śmiertelną; lub jeżeli śmierć z wszystkich zadanych ran nastąpiła.

13. Pojedynek

14. Podpalenie.

15. Kradzież, jeżeli summa lub wartość skradzionych rzeczy przenosi 300 złt. r. lub jeżeli winowajca z nałogu dopuszcza się kradzieży (*furtum ex professo*).

16. Przeniewierstwo w rzeczy nrzędownie powierzonej, bez względu na kwotę, w innej rzeczy powierzonej wtenczas, jeżeli kwota 1000 złt. r. przenosi.

17. Rozbój i uczestnictwo w tymże.

19. Oszustwo, a mianowicie:

a) przez podstępną upadłość (kryda) w myśl §. 130 XXII. artyku. praw z r. 1840;

b) gdy się kto ubiega o fałszywe świadectwo, które przed sądem ma być złożone, lub gdy kto we własnej sprawie oświadczył się do przysięgi fałszywej; albo rzeczywiście fałszywie przysięgł:

c) we wszystkich innych przypadkach oszustwa, jeżeli kwota, którą sobie winowajca za pomocą zbrodni przywłaszczył, przenosi summę 300 złt. r.

19. Dwużeństwo.

20. Potwarz, jeżeli kto kogo o zmyśloną zbrodnię do zwierzchności podaje, lub go obwinia w ten sposób, iżby jego obwinienie stało się powodem do śledztwa urzędowego.

21. Pomoc dana zbrodniarzom; jeżeli kto uwięzionemu o zdradę główną, o fałszowanie publicznych papierów kredytowych lub monety, o morderstwo, o rozbój, lub podpalenie, sposobność do ucieczki użytym podstępem lub przemocą ułatwia, albo ścigającej zwierzchności w schwytaniu zbiegłego przeszkodę czyni.

§. 2.

Sądy krajowe, winny, na zasadzie dotyczących praw i zwyczajów prawnych, wymierzać karę na zbrodnie w §. 1-m im przydzielone, a prawo ich karania, obejmuje wszystkie kary aż do najwyższego stopnia kary więzienia, tudzież karę śmierci.

§. 3.

Do rozprawy i sądenia, należą sądom powiatowym następujące przestępstwa:

a) wszelkie pojedyncze przestępstwa policyjne, które przedtem w miastach wolnych królewskich, należały do urzędowania starosty grodzkiego, w komitatach zaś do urzędowania sędzi podżupańskiego;

b) złośliwe uszkodzenie obcej własności, jeżeli szkoda nie przenosi 25 złt. r.

11. Weglegung eines Kindes an einen abgelegenen, gewöhnlich unbesuchten Ort, oder unter solchen Umständen, dass die baldige Wahrnehmung und Rettung desselben nicht leicht möglich war.

12. Schwere Verwundungen, wenn in einer Schlägerei Jemand getödtet worden und es sich nicht bestimmen lässt, wer die tödtliche Wunde versetzt habe, oder, wenn der Tod nur durch alle Wunden verursacht worden.

13. Zweikampf.

14. Brandlegung.

15. Diebstahl, wenn sich die Summe oder der Werth des Gestohlenen über 300 fl. beläuft, oder wenn der Thäter sich das Stehlen zur Gewohnheit gemacht hat (furtum ex professo).

16. Veruntreuung von ämtlich anvertrautem Gute, ohne Rücksicht auf den Betrag von anderem anvertrauten Gute, wenn der Betrag 1000 fl. C. M. übersteigt.

17. Raub und Theilnahme an demselben.

18. Betrug, und zwar:

- a) durch betrügliche Crida im Sinne des §. 130 des XXII. Gesetzartikels vom Jahre 1840;
- b) wenn sich Jemand um ein falsches Zeugniß, das vor Gericht abgelegt werden soll, beworben hat, oder wenn er sich in eigener Sache zu einem falschen Eide erboten, oder wirklich einen falschen Eid geschworen hat;
- c) in anderen Betrugsfällen, wenn der Betrag, welchen sich der Thäter durch das Verbrechen zugewendet hat, die Summe von 300 fl. C. M. übersteigt.

19. Zweifache Ehe.

20. Verläumdung, wenn Jemand einen Anderen wegen eines erdichteten Verbrechens bei der Obrigkeit angibt, oder auf solche Art beschuldigt, dass seine Beschuldigung zum Anlasse obrigkeitlicher Untersuchung dienen könnte.

21. Verbrechen geleisteter Vorschub, wenn Jemand einen wegen Hochverrathes, Verfälschung der Creditspapiere oder Münze, wegen Mordes, Raubes oder angelegten Brandes Verhafteten, die Gelegenheit zur Entweichung durch List oder Gewalt erleichtert oder der nachforschenden Obrigkeit in der Wiedereinbringung des Entwichenen Hindernisse legt.

§. 2.

Die Landesgerichte haben nach Massgabe der betreffenden Gesetze und der gesetzlichen Uebung die Strafen über die im §. 1 denselben zugewiesenen Verbrechen zu verhängen und ihre Strafbefugniss schliesst alle Strafen bis zum höchsten Grade der Gefängniß-Strafe und die Todesstrafe ein.

§. 3.

Zur Verhandlung und Entscheidung der Bezirksgerichte gehören nachstehende Uebertretungen:

- a) alle einfachen Polizeiuebertretungen, welche vor dem in den königlichen Freistädten zur Amtshandlung des Stadthauptmannes und in den Comitaten zur Amtshandlung des Stuhrichters gehörten;
- b) boshafte Beschädigung eines fremden Eigenthumes, wenn der Schaden 25 fl. nicht übersteigt;

- c) kradzież pojedyncza, jeżeli nie została ukwalifikowana, ani przez uzbrojenie, ani przez powtórzenie, a oprócz tego wartość skradzionej rzeczy, nie przenosi 25 złt. reńskich;
- d) ukrycie kradzieży w przypadku pod literą e) oznaczonym;
- e) przestępstwa, wpadające pod rozporządzenia policyi polowej;
- f) zakazany powrót wydalonego z kraju przez władzę.

§. 4.

Sąd powiatowy, winien na przestępstwa, w §. 3. oznaczone, wyrzec karę na zasadzie istniejących praw i zwyczajów prawnych, nie mogąc atoli wymierzać dłuższej kary nad trzechmiesięczne więzienie.

§. 5.

Przed sądy powiatowe kolegialne, które na mocy §. 2. lit. B. prowizorycznej sądów organizacyi, złożone będą z sędziów egzaminowanych, należy rozprawa i sądzenie wszystkich wykroczeń i zbrodni, które ani sądom krajowym ani sędziom powiatowym, nie są przydzielone.

§. 6.

Prawo karania sądów powiatowych kolegialnych, rozciąga się łącznie do trzechletniej kary więzienia, i wykonywane być winno na wykroczenia i zbrodnie, oznaczone w §. 5-m, w myśl praw istniejących i zwyczajów prawnych.

§. 7.

Jeżeli sąd powiatowy uzna, iż w przypadku, w którym na mocy niniejszego rozporządzenia jest władzą przynależną, kara więzienia, leżąca w obrębie prawa karania, jakie mu przystoi, w tym szczególnym przypadku jest za małą, winien jest odesłać akta do sądu powiatowego kolegialnego, który sędzić ma ten przypadek w pierwszej instancji. Równie też sąd powiatowy kolegialny winien odesłać akta do sądu krajowego, jeżeli na przypadek, który w obręb sądownictwa jego należy, według okoliczności tegoż za małą uważa karę trzechletnią, leżącą w zakresie jego prawa karania. Sąd krajowy tedy winien przypadek takowy sędzić w pierwszej instancji.

§. 8.

Sądy powiatowe są obowiązane, nawet i w tych przypadkach, wydarzających się w ich obrębie, względem których rozprawa i sądzenie należy do sądów powiatowych kolegialnych, lub do sądów krajowych, jak skoro otrzymają doniesienie, czynić koniecznie potrzebne kroki przygotowawcze do śledztwa karnego jak np. nakazać schwytnie poszlakowanego, sprowadzić przedmioty, potrzebne do istoty czynu, wysłuchać sumarycznie uwięzionego, uczynić relacyę czynu i t. p. Równocześnie winny są sądy powiatowe uczynić niezwłocznie relacyę do właściwego sądu powiatowego kolegialnego, lub do sądu krajowego w celu dalszego śledztwa i dalszej rozprawy.

§. 9.

Wezwanie, przystawienie, i uwięzienie obwinionego, przez sądy karne, odbywać się winno w sposób jednakowy, bez względu na różnicę stanu obwinionego.

- c) einfacher Diebstahl, wenn derselbe weder durch Bewaffnung, noch durch Einbruch, noch durch Wiederholung qualificirt ist, und wenn überdiess der Werth der gestohlenen Sache nicht über 25 fl. beträgt;
- d) Diebshehlerei in dem, Buchstabe e) bezeichneten Falle;
- e) Uebertretungen, welche unter die Verfügung des Feldpolizeigesetzes fallen;
- f) unerlaubte Rückkehr eines von der Behörde Ausgewiesenen.

§. 4.

Das Bezirksgericht hat über die im §. 3 bezeichneten Uebertretungen die Strafen nach Massgabe der bestehenden Gesetze und des gesetzlichen Herkommens auszusprechen, ohne jedoch eine längere als dreimonatliche Gefängnisstrafe verfügen zu dürfen.

§. 5.

Vor die Bezirks-Collegialgerichte, welche laut §. 2, lit. B, der provisorischen Gerichtsverfassung durch Zuweisung von geprüften Richtern gebildet werden, gehört die Verhandlung und Entscheidung aller Vergehen und Verbrechen, welche weder den Landesgerichten, noch den Bezirksrichtern zugewiesen sind.

§. 6.

Die Strafbefugniß der Bezirks-Collegialgerichte erstreckt sich bis einschliesslich zur dreijährigen Gefängnisstrafe, und ist über die im §. 5 angedeuteten Vergehen und Verbrechen im Sinne der bestehenden Gesetze und des gesetzlichen Herkommens auszuüben.

§. 7.

Findet ein Bezirksgericht in einem Falle, in welchem es laut dieser Verordnung die zuständige Behörde ist, dass die in seiner Strafbefugniß liegende dreimonatliche Gefängnisstrafe für den besonderen Fall zu gering sei, so hat es die Acten dem Bezirks-Collegialgerichte zu übersenden, welches darüber in erster Instanz zu erkennen hat. Eben so hat ein Bezirks-Collegialgericht die Acten an das Landesgericht zu übersenden, wenn es in einem zu seiner Competenz gehörigen Falle nach den Umständen desselben die in seiner Strafbefugniß liegende dreijährige Gefängnisstrafe für zu gering erachtet. Das Landesgericht hat sohin darüber als erste Instanz zu erkennen.

§. 8.

Die Bezirksgerichte sind verpflichtet, auch in jenen in ihrem Bereiche vorkommenden Straffällen, rücksichtlich welcher laut der gegenwärtigen Verordnung die Verhandlung und Entscheidung den Bezirks-Collegialgerichten oder den Landesgerichten zukommt, alsogleich nach erhaltener Anzeige die unvermeidliche Voreinleitung zur Strafuntersuchung, wie z. B. die etwaige Verhaftung des Beinzichtigten, die Herbeischaffung der zum Thatbestande nöthigen Gegenstände, das summarische Verhör des Verhafteten, den Thatbericht u. dgl. zu veranlassen. Zugleich haben die Bezirksgerichte an das zuständige Bezirks-Collegialgericht oder an das Landesgericht die unverweilte Anzeige behufs weiterer Untersuchung und Verhandlung zu machen.

§. 9.

In Bezug auf Vorladung, Vorführung und Verhaftung des Angeschuldigten haben die Strafgerichte ohne Unterschied des Standes desselben gleichmässige Verfügung zu treffen.

§. 10.

Za obwinionego ten tylko uważanym być może, przeciw któremu powstają powody podejrzenia, wykazujące między nim a pewną zbrodnią lub wykroczeniem, taki związek, iż po bezstronnem rozważeniu, prawdopodobnem się być ukazuje, że on tę zbrodnię, lub ten występek popełnił, lub w takowych udział miał.

§. 11.

Obwiniony, wezwany być winien do wysłuchania, przez okazanie rozkazu wydanego na ten cel ze strony sędziego, śledztwo prowadzącego. Wezwanie takowe, wykonać ma woźny, lub inna osoba, przeznaczona do tego przez zawezwane przełożęństwo gminy.

§. 12.

Jeżeli wezwany się nie stawi, nie dając dostatecznego powodu usprawiedliwienia, natenczas na rozkaz sędziego, prowadzącego śledztwo, przed niego przyprowadzonym będzie.

§. 13.

Bez poprzedniego wezwania, obwiniony może być natychmiast przystawiony przed sędziego śledczego:

1. Jeżeli zrobił przygotowania do ucieczki, lub podejrzanym jest o ucieczkę, z powodu, iż nie jest znany w gminie, nie posiada wykazów lub karty przynależności rodzinnej i prowadzi życie niestale. Lub też z innych jakich powodów.

2. Jeżeli schwytanym został na gorącym uczynku, lub zaraz po uczynku oznaczony jest jako podejrzanym o zbrodnię przez pogoń publiczną zanim, lub publiczne za nim wołanie; jeżeli go przydybano z bronią, lub innymi przedmiotami, pochodzącymi ze zbrodni lub wykroczenia, lub wskazującymi, iż miał w nich udział.

3. Jeżeli, według okoliczności przypadku obawiać się należy, iż śledztwo udaremeni, lub utrudni przez zniszczenie śladów wykroczenia lub zbrodni, przez ziniwę z współwinowajcami, lub w inny jaki sposób.

§. 14.

W przypadkach, wspomnianych w paragrafie poprzedzającym, może nawet sędzia pojedynczy powiatowy i urzędnik policyjny, bez rozkazu piśmiennego nakazać i przedsięwziąć uwięzienie podejrzanego w celu dostawienia go do sędzi śledczego. Równie też w tych samych przypadkach i w razie nieobecności lub przeszkody sędzi śledczego, może prokurator rządowy (fiskus) nakazać tymczasem uwięzienie podejrzanego i takowe wykonać przez sędziego pojedynczego lub urzędnika policyjnego.

Uwięziony, winien być natychmiast wysłuchany przez sędziego pojedynczego lub władzę policyjną, a jeżeli się przy tem okaże, iż nie ma powodu do trzymania go nadal w więzieniu, należy go wypuścić, w przeciwnym zaś razie w 24 godzinach, odstawić do sędzi śledczego.

§. 15.

Sędzia prowadzący śledztwo, winien obwinionego, przyprowadzonego, lub na mocy §. 14. dostawionego przed niego, wysłuchać w przeciągu 24 godzin. Gdyby to nie było możliwem, można obwinionego tymczasem odprowadzić do więzienia, jednakowoż należy wysłuchać go, jak najprędzej i zanotować w protokole powód, dla którego wysłuchanie wcześniej nastąpić nie mogło.

§. 10.

Als Angeschuldigter darf nur derjenige betrachtet werden, gegen den Verdachtsgründe vorliegen, welche zwischen demselben und einem bestimmten Verbrechen oder Vergehen einen solchen Zusammenhang wahrnehmen lassen, dass nach unparteiischer Ueberlegung daraus wahrscheinlich wird, er habe dieses Verbrechen oder Vergehen verübt oder daran Theil genommen.

§. 11.

Der Angeschuldigte ist zur Vernehmung mittelst Verweisung eines von dem Untersuchungsrichter hierzu ertheilten schriftlichen Befehles vorzuladen. Die Vorladung vollzieht der Gerichtsdienner oder ein von dem requirirten Gemeindevorstande beauftragtes Individuum.

§. 12.

Erscheint der Vorgeladene nicht, ohne eine hinreichende Entschuldigungsursache angezeigt zu haben, so wird er auf Anordnung des Untersuchungsrichters vor denselben vorgeführt.

§. 13.

Ohne vorgängige Vorladung kann der Angeschuldigte vor den Untersuchungsrichter alsogleich geführt werden:

1. Wenn derselbe Anstalten zur Flucht gemacht hat, oder als ein in der Gemeinde Unbekannter, als ausweis- oder heimatlos, wegen seines herumziehenden Lebenswandels, oder aus anderen Gründen der Flucht verdächtig ist.

2. Wenn er auf frischer That betreten, oder alsbald nach der That als des Verbrechens verdächtig durch öffentliche Nacheile, oder öffentlichen Nachruf bezeichnet, oder mit Waffen oder mit anderen Gegenständen, die von dem Verbrechen oder Vergehen herrühren, oder sonst auf seine Theilnahme an demselben hinweisen, betreten wird.

3. Wenn nach Umständen des Falles zu besorgen ist, dass er die Untersuchung durch Vernichtung der Spuren des Vergehens oder Verbrechens, durch Verabredung mit seinen Mitschuldigen oder auf andere Art vereiteln oder erschweren werde.

§. 14.

In den in dem vorstehenden Paragraphen erwähnten Fällen kann eine vorläufige Verwahrung des Verdächtigen zum Behufe der Vorführung vor den Untersuchungsrichter auch von Einzelbezirksrichtern und Polizeibeamten, ohne dass es einer schriftlichen Anordnung bedarf verfügt und vorgenommen werden. Ebenso kann in diesen Fällen in Abwesenheit oder bei Verhinderung des Untersuchungsrichters der Staatsanwalt (Fiscus) die vorläufige Verwahrung des Verdächtigen verfügen, und durch Einzelbezirksrichter oder Polizeibeamte vornehmen lassen.

Der in Verwahrung Genommene ist durch den Einzelbezirksrichter oder die Polizeibehörde ungesäumt zu vernehmen, und wenn sich dabei sofort ergibt, dass kein Grund zu seiner weiteren Verwahrung vorhanden sei, freizulassen, widrigens binnen 24 Stunden an den Untersuchungsrichter abzuliefern.

§. 15.

Der Untersuchungsrichter hat den ihm vorgeführten oder in Gemässheit des §. 14 an ihn abgelieferten Angeschuldigten binnen 24 Stunden zu vernehmen. Wäre diess nicht möglich, so kann der Angeschuldigte einstweilen in Verwahrung gebracht werden, es ist jedoch dessen Vernehmung sobald als möglich einzuleiten, und der Grund, warum dieselbe nicht früher stattfinden konnte, im Protokolle anzumerken.

§. 16.

Jeżeli w razie powstania lub rozruchu, gwałtu publicznego, lub bijatyki, połączonej z ciężkiem ranieniem lub zabójstwem, nie można natychmiast wysledzić winnych, mogą być pojmani wszyscy, którzy byli obecnymi przy tem wydarzeniu, a nie są zupełnie wolni od podejrzenia, iż mieli udział w takowem. Wszelako wszyscy wysłuchani być winni przez sędzi właściwego w przeciągu dni 3-ch i dłużej przytrzymani być nie mogą, wyjąwszy tych, względem których już nakazanem zostało uwięzienie w celu śledztwa (§. 17).

§. 17.

Przeciw obwinionemu, który nawet po wysłuchaniu podejrzanym zostaje o popełnienie zbrodni lub przestępstwa, o które jest posądzony, sędzia śledczy winien nakazać uwięzienie w celu śledztwa.

1. Jeżeli zbrodnia lub przestępstwo, na mocy niniejszego rozporządzenia, należy przed sądy krajowe, lub

2. jeżeli zachodzi obawa, iż obwiniony, przez znowę z spółobwinionymi lub ze świadkami, albo przez zniszczenie śladów zbrodni, śledztwo udaremni lub utrudni; albo

3. jeżeli obwiniony uczynił przygotowania do ucieczki, jeżeli nie ma wykazów lub karty przynależności rodzinnej, jeżeli z powodu życia niestalego lub złego osławienia lub z innych powodów podejrzanym jest o ucieczkę.

§. 18.

Nakaz do uwięzienia w celu śledztwa, wydanym być winien w skutek formalnej uchwały sądu, w którym się śledztwo odbywa, przy sądach zaś powiatowych pojedynczych, w skutek uchwały sędziego powiatowego. Sędzia powiatowy obowiązany jest w takim przypadku powody swojej uchwały zapisać do protokołu i przy aktach zachować. W pierwszym przypadku uchwałę sądu należy oznajmić obwinionemu protokolarnie; powołanie zaś przeciw takowej, w tych tylko razach jest dozwolone, których sądzenie do sądu krajowego należy (§. 1.).

§. 19.

W przypadkach, należących tylko przed sądy powiatowe pojedyncze, lub przed sądy powiatowe kolegialne, sąd może obwinionego na jego żądanie za kaucyą wypuścić na wolność, jeżeli nie niebezpieczeństwa, iż śledztwo udaremni, lub utrudni.

Kaucya nie może nigdy wynosić mniej jak sto złt. r. m. k. i ustanowioną być ma przez sąd, z uwagą na wielkość kary, jaka wypaść może, na wynagrodzenie szkody ze strony obwinionego i na majątek jego. Takowa złożona być winna w sądzie w gotówce, lub w cesarsko-austryackich obligacyach rządowych, wydanych na okaziciela, według kursu, jaki mają na dniu złożenia.

§. 5.

Jeżeli obwiniony, po wypuszczeniu za kaucyą, nie stawia się na wezwanie sądowe, i niestawiennictwa swego nie usprawiedliwi w przeciągu dni trzech, lub jeżeli do

§. 16.

Wenn es nicht möglich ist, bei einem Aufstande oder Aufruhre, bei einer öffentlichen Gewaltthätigkeit oder bei einer, mit einer schweren Körperverletzung oder Tödtung verbundenen Schlägerei die Schuldigen sogleich auszumitteln, so können Alle, welche dem Vorgange beigewohnt haben, und von dem Verdachte der Theilnahme nicht völlig frei sind, einstweilen festgenommen werden. Sie müssen jedoch längstens binnen drei Tagen von dem zuständigen Richter vernommen, und dürfen nicht länger in Gewahrsam behalten werden; diejenigen ausgenommen, wider welche bereits die Untersuchungshaft verhängt werden konnte (§. 17).

§. 17.

Gegen den Angeschuldigten, welcher auch nach seiner Vernehmung des ihm zur Last gelegten Verbrechens oder Vergehens verdächtig bleibt, hat der Untersuchungsrichter die eigentliche Untersuchungshaft zu verhängen:

1. Wenn das Verbrechen oder Vergehen nach gegenwärtiger Verordnung vor die Landesgerichte gehört, oder

2. wenn zu besorgen ist, dass der Angeschuldigte die Untersuchung durch Verabredung mit Mitschuldigen oder mit Zeugen, oder durch Vernichtung der Spuren des Verbrechens oder Vergehens vereiteln oder bedeutend erschweren werde, oder

3. wenn der Angeschuldigte Anstalten zur Flucht gemacht hat, wenn er als ausweis- oder heimatlos, wegen seines herumziehenden Lebenswandels, wegen schlechten Leumundes oder aus anderen Gründen der Flucht verdächtig erscheint.

§. 18.

Die Verfügung der Untersuchungshaft muss jederzeit durch einen förmlichen Beschluss des Gerichtes, bei welchem die Untersuchung anhängig ist, und bei einfachen Bezirksgerichten durch einen Beschluss des Bezirksrichters erfolgen. Der Bezirksrichter hat in einem solchen Falle die Verpflichtung, die Gründe seines Beschlusses zu Protokoll zu bringen, und den Acten beizulegen. Im ersten Falle ist der Beschluss des Gerichtes dem Angeschuldigten protokollarisch bekannt zu geben, eine Berufung dagegen ist jedoch nur in jenen Fällen zulässig, in welchen die Entscheidung dem Landesgerichte (§. 1) zukommt.

§. 19.

In Fällen, welche nur vor die Einzelbezirksgerichte oder die Bezirks-Collegialgerichte gehören, kann das Gericht den Beschuldigten, wenn keine Gefahr vorhanden ist, dass er die Untersuchung vereiteln oder bedeutend erschweren werde, auf dessen Verlangen gegen Cautionleistung auf freien Fuss setzen.

Die Caution darf nie unter hundert Gulden C. M. betragen, und ist von dem Gerichte mit Rücksicht auf die Grösse der wahrscheinlichen Strafe, sowie der zu leistenden Entschädigung und auf das Vermögen des Beschuldigten festzusetzen. Sie muss immer in baren Gelde oder in kaiserlich-österreichischen auf den Ueberbringer lautenden Staatspapieren, nach dem Courswerthe des Erlagstages, bei Gericht erlegt werden.

§. 20.

Wenn der Beschuldigte nach seiner Entlassung gegen Caution auf eine gerichtliche Vorladung nicht erscheint, ohne sein Ausbleiben persönlich binnen drei Tagen zu rechtfertigen, oder

ucieczki się bierze, kaucya złożona zapada na rzecz kasy rządowej, a on natychmiast pojmany być winien.

W przypadkach, w których rozprawa i sądenie sądom krajowym jest przekazane, wypuszczenie za kaucyą nie ma miejsca.

§. 21.

Uwięzionego w ten czas tylko w kajdany okuć należy, jeżeli jest podejrzany o uciezkę, a w inny sposób bezpiecznie zatrzymanym być nie może; lub jeżeli ten środek potrzebnym jest z powodu, iż jest osoba bardzo niebezpieczną dla bezpieczeństwa innych osób, mianowicie dozorców i strażników więźniowych.

§. 22.

Sędziowie powiatowi i przełożeni sądów powiatowych kolegialnych, obowiązani są odwiedzać niespodzianie więzienia im podlegające, przynajmniej raz w miesiąc, z przyzwaniem do tego jednej osoby sądowej, wypytywać uwięzionych w niebytności strażników więźniowych o ich zaopatrzenie i postępowanie z nimi, i poczynić kroki potrzebne, do zaradzenia uchybieniom, które odkrywają.

§. 23.

Cokolwiek względem przedsięwziąć się mającego naocznego oglądania rzeczy, sprawozdania biegłych, zajęcia przedmiotów do śledztwa należnych, względem czynienia rewizyj w domu, wysłuchania świadków i obwinionego, względem postawienia obwinionego w stanie zaskarżenia i ustanowienia okrońcy, prawo i zwyczaj prawne dotąd ustanowiły, tymczasem jeszcze i nadal obowiązywać będzie.

§. 24.

Przed sędziami powiatowymi, postępowanie w sprawach karnych będzie ustne; jednakowoż istotne punkta śledztwa każdego przypadku karnego, równie jak wyrok wydany przez sędziego powiatowego, wraz z powodami, zapisane być winny do protokołu nieprzerwanie bieżącego.

§. 25.

Przed sądami powiatowymi kolegialnymi i przed sądami krajowymi, jako pierwszej instancji w sprawach karnych, zatrzymanym będzie proces z zaskarżeniem piśmienny, w myśl dotychczasowych ustaw i zwyczajów prawnych. Miejsce dotychczasowych fiskalów magistratowych, zastępywać będą prokuratorowie przy sądach powiatowych kolegialnych i przy sądach krajowych.

§. 26.

Przeciw każdemu wyrokowi karnemu, służy osądzonemu prawo odwołania się do wyższego sądu, mianowicie przeciw wyrokom sędziów powiatowych pojedynczych i sądów powiatowych kolegialnych do sądu krajowego, a przeciw wyrokom sądów krajowych, do tabuli banalnej. Odwołanie się do wyższego sądu, musi być wniesione w 24 godzinach po ogłoszeniu wyroku karnego, do sądu ten wyrok ogłaszającego.

Wnoszący zażalenie, ma prawo podać obronę swoją na piśmie, do czego mu na żądanie termin ośmiodniowy udzielony i obrońca dodany być może. Tak odwołującemu się, równie jak obrońcy jego, dozwolone jest przejrzanie aktów pod dozorem.

wenn er die Flucht ergreift, verfällt die erledigte Caution der Staatscasse, und es ist sogleich mit der Verhaftung desselben vorzugehen.

In Fällen, rücksichtlich welcher die Verhandlung und Entscheidung den Landesgerichten zugewiesen ist, findet die Entlassung gegen Cautionsleistung nie Statt.

§. 21.

Fresseln sind dem Verhafteten nur dann anzulegen, wenn er der Flucht verdächtig ist, und nicht anders mit Sicherheit verwahrt werden kann, oder wenn diese Massregel wegen besonderer Gefährlichkeit seiner Person zur Sicherheit anderer, insbesondere der Aufseher und Gefangenwärter erforderlich erscheint.

§. 22.

Die Bezirksrichter, sowie die Vorsteher der Bezirks-Collegialgerichte sind verpflichtet, wenigstens Einmal in jedem Monate, unter Zuziehung einer Gerichtsperson, die ihnen unterstehenden Gefängnisse unvermuthet zu besuchen, die Verhafteten, in Abwesenheit der Gefangenwärter, über ihre Verpflegung und Behandlung zu befragen, und wegen Abstellung der hierbei entdeckten Gebrechen das Nöthige zu verfügen.

§. 23.

Was in Bezug auf den vorzunehmenden Augenschein, auf den Befund der Sachverständigen, auf Beschlagnahme der zur Untersuchung nöthigen Gegenstände, auf anzustellende Haussuchungen, auf Vernehmung der Zeugen und des Angeschuldigten, auf Versetzung des Angeschuldigten in Anklagestand, auf Bestellung eines Vertheidigers, das Gesetz und die gesetzliche Uebung bisher angeordnet, bleibt einstweilen in Wirksamkeit.

§. 24.

Vor den Bezirksrichtern ist das Verfahren in Strafsachen mündlich; jedoch müssen die wesentlichen Punkte der Untersuchung jedes einzeln Straffalles, sowie das durch den Bezirksrichter ausgesprochene Urtheil sammt den Beweggründen in ein fortlaufendes Protokoll eingetragen werden.

§. 25.

Bei den Bezirks-Collegialgerichten und bei den Landesgerichten als erster Instanz in Strafsachen wird der im Sinne der bisherigen Gesetze und des gesetzlichen Gebrauches stattgehabte schriftliche Anklageprocess beibehalten. Die Stelle der bisherigen Magistratsfiscale werden bei den Bezirks-Collegialgerichten und bei den Landesgerichten die Staatsanwälte vertreten.

§. 26.

Gegen jedes Strafurtheil steht dem Verurtheilten das Rechtsmittel der Berufung zu, und zwar gegen Urtheile der Einzelbezirksrichter und der Bezirks-Collegialgerichte an das Landesgericht, und gegen Urtheile der Landesgerichte an die Banaltafel. Die Berufung muss binnen 24 Stunden nach der Eröffnung des Strafurtheiles bei dem eröffnenden Gerichte eingelegt werden.

Der Beschwerdeführer ist berechtigt, eine Vertheidigungsschrift zu überreichen, wozu ihm auf sein Ansuchen eine acht tägige Frist gestattet und ein Vertheidiger beigegeben werden kann. Die Einsicht der Acten ist sowohl dem Berufungswerber als auch seinem Vertheidiger unter Aufsicht zu gestatten.

§. 27.

Można się odwołać do wyższego sądu, tak z powodu uchybienia formalności, jako też z powodu właściwej treści wyroku, tak z powodu wyrzeczenia winy, jako też z powodu wielkości wymierzonej kary.

Sąd, który wyrok wydał, winien w skutek tego, wszystkie akta przesłać sądowi, do którego skazany się powołał. Zanim nastąpi rozstrzygnięcie ze strony tegoż, należy wstrzymać wykonanie wyroku karnego.

§. 28.

Sądy krajowe, równie jak tabula banalna, postępować będą przy rewizyi procesów karnych, według zwyczajów, zachowywanych dotąd przy tabuli dystryktualnej. Jeżeli uznają, iż postępowanie i wyrok zgodne są z prawem, odrzucić winny apelację. W przeciwnym razie, albo skasować mają postępowanie uznane za nieprawee, albo odmienić wyrok zgodnie z prawem. Jednakowoż nie wolno jest, w skutek apelacyi skazanego, odmieniać wyroku na szkodę jego.

§. 29.

Jeżeli odrzuconą zostanie apelacya, nie będzie wliczone w czas kary ciąg więzienia skazanego, zaczawszy od dnia, w którym mu został ogłoszony wyrok karny, aż do tego dnia, w którym mu oznajmionem zostało rozstrzygnięcie apelacyi jego. Jeżeli zaś wyrok został zwolniony, należy uwięzienie w tym okresie czasu odbyte, wliczyć w czas kary jego.

Przeciw wyrokowi sądów apelacyjnych, skazany nie może czynić żadnych dalszych kroków.

§. 30.

Procesa karne, rozpoczęte o zdradę główną, albo obrazę majestatu, o powstanie lub rozruch; o fałszowanie monety, o nadużycie władzy urzędowej, o morderstwo, rozbój i podpalenie, muszą, przed ogłoszeniem wyroku, zawsze jeszcze z urzędu być przedłożone tabuli banalnej do wyższego rozstrzygnięcia. Tabula banalna ma prawo w tych razach wyrok pierwszej instancyi zatwierdzić, zwolnić lub zaostrzyć. W pierwszych dwóch przypadkach, skazany nie ma już więcej prawa apelacyi; jeżeli zaś tabula banalna wyrok zaostrzyła, skazany przeciw temu powołać się może do najwyższego trybunału sądowego. W takowym przypadku, równie postępować należy podług §§. 26—29.

§. 31.

Równie też w tych przypadkach, w których tabula banalna wydała wyrok kary śmierci, należy z urzędu przesać proces każdego razu przed ogłoszeniem wyroku, do rewizyi najwyższego trybunału sądowego, który, jeżeli się widzi spowodowanym potwierdzić wyrok śmierci, przedłożyć winien takowy wraz ze wszystkimi aktami i przedstawieniem powodów, przemawiających za zwolnieniem kary, Cesarzowi, który jedynie sam ma prawo ulaskawienia.

§. 32.

Rozporządzenie niniejsze należy rozciągnąć także na wszystkie już rozpoczęte procesa karne.

§. 27.

Die Berufung kann sowohl wegen Formverletzungen, als auch wegen des eigentlichen Inhaltes des Urtheiles, und zwar, sowohl wegen des Ausspruches über die Schuld als auch wegen der Grösse der zuerkannten Strafe ergriffen werden.

Das erkennende Gericht hat in Folge derselben alle Acten der Berufungsbehörde zu übersenden. Bis die Entscheidung der letzteren erfolgt, ist mit der Vollstreckung des Strafurtheiles einzuhalten.

§. 28.

Sowohl die Landesgerichte als auch die Banaltafel verfahren bei der Revision der Strafprocesse nach der bisher bei der Districtualtafel stattgehabten Uebung. Finden sie, dass das Verfahren und das Urtheil dem Gesetze gemäss ist, so wird die Berufung verworfen. Im entgegengesetzten Falle wird entweder das als gesetzwidrig erkannte Verfahren aufgehoben (cassirt), oder das Urtheil dem Gesetze gemäss abgeändert. — Doch darf das Urtheil über eine Berufung des Verurtheilten nie zu dessen Nachtheil abgeändert werden.

§. 29.

Wird die Berufung verworfen, so ist die Haft des Verurtheilten vom Tage der Ankündigung des Strafurtheiles bis zu dem Tage, an welchem ihm die Entscheidung über seine Berufung bekannt gemacht wird, in die Strafzeit nicht einzurechnen. Wird aber das Urtheil gemildert, so ist die in der Zwischenzeit ausgestandene Haft in die Strafzeit einzurechnen.

Gegen das Erkenntniss der Berufungsbehörde steht dem Verurtheilten kein weiteres Rechtsmittel zu.

§. 30.

Strafprocesse, welche wegen Hochverrathes oder Majestätsbeleidigung, wegen Aufstandes oder Aufruhrs, wegen Verfälschung von öffentlichen Creditspapieren oder Banknoten, Münzverfälschung, wegen Missbrauch der Amtsgewalt, wegen Mordes, Raubes oder Brandlegung eingeleitet wurden, müssen jederzeit vor der Veröffentlichung des Urtheiles von Amtswegen der Banaltafel zur höheren Entscheidung vorgelegt werden. Die Banaltafel hat in diesen Fällen die Befugniss, das Urtheil erster Instanz zu bestätigen, zu mildern oder zu verschärfen. In den zwei ersten Fällen steht dem Verurtheilten kein Recht der Berufung mehr zu; hat die Banaltafel das Urtheil verschärft, so kann der Verurtheilte dagegen die Berufung an den obersten Gerichtshof ergreifen. Auch in diesem Falle ist nach den Vorschriften der §§. 26—29 vorzugehen.

§. 31.

Ebenso ist in allen Fällen, in welchen die Banaltafel auf die Todesstrafe erkannt hat, der Process jederzeit vor der Veröffentlichung des Urtheiles von Amtswegen an den obersten Gerichtshof zur Revision zu übersenden, welcher, falls es das Todesurtheil zu bestätigen findet, dasselbe mit allen Acten und unter Anführung der Gründe, die etwa für die Milderung der Strafe streiten, dem Landesfürsten, dem allein das Begnadigungsrecht zusteht, vorzulegen hat.

§. 32.

Diese Verfügung ist auch auf alle bereits anhängigen Strafprocesse anzuwenden.

Schmerling m. p.

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature

Polish Literature